

İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜKLERİ İNTERNET SİTELERİNDE TÜRKİYE’NİN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ÜRÜNLERİNİN TANITILMASI

Yrd. Doç. Dr. Seda ŞAHİN

Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi
ssen@yahoo.com

Öğr. Gör. Özcan ÖZDEMİR

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Yeşilova İsmail Akın Meslek Yüksekokulu
ozcanozdemir@mehmetakif.edu.tr

Öz

İnternet özellikle turizm gibi soyut ürünler ile ilgili bilgi almada başvurulan en önemli kaynaklardan biri haline gelmiştir. Turizm sektöründen büyük pay almak isteyen işletmeler ve ülkeler çeşitli pazarlama faaliyetleri yapmanın yanı sıra çeşitli internet sitelerinde bölgenin özelliklerini ve yapılması gereken faaliyetleri belirten şablonlar oluşturmaktadır. Bu şablonlar içerisinde Unesco Dünya Kültürel Mirası ve Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) gibi unsurlar önemli bir çekicilik oluşturması açısından son derece önemli bir yere sahiptir. Türkiye’de İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri yöreyi ziyaret edecek olan turistlerin güvenilir bilgi alabilecekleri resmi internet siteleridir. Bu bakımdan turizm faaliyetine katılacak olan turistlerin güzergâh seçimlerini olumlu düzeyde etkilemek, ülkenin tanıtımını en iyi şekilde yapmak, tarihi ve turistik değerlerin tanıtılmasını sağlamak gibi işlevleri bulunmaktadır. Bununla birlikte SOKÜM unsurlarına ilişkin bilgilerin oldukça sınırlı olduğu, tanıtım ve pazarlamada bu unsurların yeteri kadar değerlendirilemediği gözlenmiştir. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, Türkiye’nin SOKÜM unsurunu inceleyerek bu konuda bir farkındalık oluşturmak ve bu unsurların İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde ne ölçüde yer aldığını belirlemektir. Araştırma kapsamında detaylı bilgi elde etmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tercih edilmiştir. Araştırma sonucunda incelenen 77 İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesinden 33’ünde (%46,7) SOKÜM unsurlarına ilişkin bilgi olduğu, 44’ünde (%53,3) herhangi bir bilgi bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada ayrıca 77 İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinden sadece Antalya’nın SOKÜM unsurlarının tamamına yer verdiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kültür, Somut Olmayan Kültürel Miras, Turizm, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri.

THE INTRODUCTION OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF TURKEY ON THE WEBSITES OF PROVINCIAL DIRECTORES OF CULTURE AND TOURISM

Abstract

The internet has become one of the most important sources of information about intangible products, especially like tourism. Businesses and countries who want to get a big share in the tourism sector has also created; templates in various websites specifying the characteristics of the region and the activities which need to be done; as well as performing various marketing activities. Within these templates, such elements as UNESCO World Cultural Heritage and Intangible Cultural Heritage have a vital important place in terms of creating an important attraction. Provincial Directorates of Culture and Tourism in Turkey have official websites from which tourists who will visit the region can access to reliable information. In this respect, the

Provincial Directorates of Culture and Tourism have the functions of positively influencing the destination selection of the tourists who will participate in the tourism activity, making the best possible presentation of the country, and introducing historical and touristic values. In addition to this, the Provincial Directorate of Culture and Tourism undertakes important tasks in order to promote the inventory of Intangible Cultural Heritage. However, it has been observed that information about the elements of Intangible Cultural Heritage is very limited, and not evaluated sufficiently in advertising and marketing. In this regard, the aim of this study is to determine whether the 14 existing Intangible Cultural Heritage in Turkey are included in the website of the Provincial Directorates of Culture and Tourism, and the level of information provided. In the scope of this research among qualitative research methods the content analysis method was preferred in order to obtain detailed information. As a result of this research, it was determined that 33 (46,6%) of 77 Provincial Culture and Tourism Directorate's internet site present information about Intangible Cultural Heritage in Turkey and 44 (53,3 %) of 77 Provincial Culture and Tourism Directorate didn't present any information at their internet sites. In addition, it was determined that only Antalya of 77 Provincial Culture and Tourism Directorate present information about all of Intangible Cultural Heritage in Turkey.

Keywords: Culture, Intangible Cultural Heritage, Tourism, Provincial Culture and Tourism Directorates.

Giriş

İnsanlık tarihinin uzun dönemlerden günümüze kadar geçen sürede bıraktıkları miraslar, sonraki kuşaklarca da yaşatılan değerler, korunma altına alınan yapılar vb. kişilerin öz değerlerinin korunmasına yardımcı olmaktadır (Davulcu, 2015: 45). Bu nedenle, Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) unsurlarını korumak, toplulukların, grupların ve bireylerin örf, kültür ve adetlerine saygı göstermek, yerel halkı ve turistleri bu hususlar konusunda bilinçlendirmek, gelenek ve göreneklerin yaşatılmasını sağlamak gerekmektedir (Kolaç, 2009: 3). SOKÜM, grupların ve toplulukların kültürel miras olarak kabul ettikleri unsurları, kendilerinin bir parçası olarak görmelerini ve bunları gelecek kuşaklara aktarmalarını ifade etmektedir (Kim, 2008: 8).

Somut olmayan değerlerin korunması ve devamlılığın sağlanması, hem ülke turizmi hem de manevi değerlerin korunması açısından son derece önemlidir. UNESCO'nun dünya çapında belirlediği ve geniş kitle tarafından kabul gören SOKÜM öğeleri çekicilik sağlamanın yanı sıra, alternatif turizm çeşitleri yaratması bakımından da ülke tanıtımı için olanaklar sunmaktadır. SOKÜM unsurlarının yerli ve yabancı turistlere tanıtılması, gelenek ve göreneklerin yaşatılmasına ve turizm sektörünün içerisine adapte edilmesine olanak sağlamaktadır. SOKÜM unsurlarının turizm sektörünün tanıtılması ve manevi değerlerin tanıtılarak ülke turizminin geliştirilmesi için önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda çalışmada, öncelikle Türkiye'nin SOKÜM unsurları incelenmiş daha sonra İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde SOKÜM öğelerine yer verilip verilmediği araştırılmıştır. Ayrıca, ilgili alan yazında SOKÜM öğelerinin il kültür turizm müdürlüklerince tanıtılmasına ilişkin bir çalışmaya rastlanmadığından, çalışmanın ilgili alan yazına önemli derecede katkı sağlayacağı, daha sonraki ilgili konular için de bir temel oluşturacağı varsayılmaktadır.

1. Kavramsal Çerçeve ve İlgili Yazın

SOKÜM, insanların sadece kültürel benliklerinin oluşmasında değil aynı zamanda üzerinde yaşadığımız evrenin her bir halkasını oluşturan insanların ortak kültür değerlerinin yaşatılmasında etkili olmaktadır. İnsanların tarihsel süreç içerisinde birbirleriyle ve çevreleriyle olan etkileşimlerinin sonucunda, kültürel değerlerin nesilden nesile aktarılması kişilerin duygusal benlikleri ile kültürel çeşitliliklerinin sağlanmasında önemli rol üstlenmektedir (Davulcu, 2005: 49). SOKÜM, insanlık tarihinin bıraktıkları yapısal kalıntıları ve somut değerleri ifade etmektedir. Bunun yanı sıra; gelenek, görenek, örf, adet, sözlü-yazılı öğeleri, inanışları, görsel öğeleri vb. pek çok unsuru kapsamaktadır (Köşklük, 2013: 130). Kısaca “Somut Olmayan Kültürel Miras”; toplumların, bireylerin, geçmişten günümüze süregelen kültür miraslarının, araç-gereçlerinin, bilgi ve becerilerinin kuşaktan kuşağa aktarılması, temsil edilmesi, anlatılması, yeni neslin bilgilendirilmesi anlamına gelmektedir (Oğuz, 2003: 6). Kültürel miras unsurları insana özgü gelenek ve göreneklerin yaşatılması adına sadece içinde bulunulan çağı değil, aynı zamanda gelecek kuşakları da içine alan insanlığın evrensel değerlerinden oluşan bütünlüğü kapsamaktadır (Çankaya, 2006: 16):

* Kültürel miras unsurları; geçmişten günümüze süregelen, insanlar tarafından benimsenmiş örf ve adetleri birtakım inançlar yoluyla gelecek kuşaklara aktarmaktadır.

* Sosyal bütünlük oluşturması açısından çeşitli toplumların eseri olarak kuşaklara aktarılmaktadır.

* Kişisel inançlardan ve alışkanlıklardan ziyade toplumun çoğu tarafından benimsenen kurallar bütünüdür.

* Duygusal yönü ağır basmaktadır.

Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri oluşturulurken aşağıdaki temel ölçütler esas alınmaktadır (aregem.kulturturizm.gov.tr):

* SOKÜM envanterinde belirlenen alanların birisinin içerisinde yer alması,

* İnsanlık tarihi ve gelenekler açısından değer teşkil etmesi,

* Kültürel ve toplumsal değerler açısından derin bir geçmişe sahip olması,

* Belirtilen değerlerin bir topluluğu ya da grubu temsil etmesi,

* Belirtilen topluluk ya da grubun bu tür gelenekler için rızasının olması,

* Gelenek ve değerlerin kaybolma riskinin bulunması,

* Önerilen değerlerin korunması için yeterli düzeye sahip olması.

Türkiye’de bulunan UNESCO insanlığın SOKÜM listesinde yer alan unsurlar ve listede yer alma tarihleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Türkiye’deki Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları

Türkiye’deki Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi
1. Meddahlık / The Art of the Meddah (2008)
2. Mevlevi Sema Törenleri / Mevlevi Sema Ceremony (2008)
3. Aşıklık Geleneği/Aşıklık / Aşıklık (Minstrelsy) Tradition (2009)
4. Karagöz (2009) / Karagöz
5. Nevruz “Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Özbekistan ve Pakistan ile ortak dosya” / Nevruz (Multinational File with Azerbaijan, India, Iran, Kirgizstan, Pakistan, Uzbekistan and Turkey) (2009)
6. Geleneksel Sohbet Toplantıları, “Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer” / Traditional Sohbet Meetings (2010)
7. Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah / Semah, Alevi- Bektaşî Ritual (2010)
8. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali / Kırkpınar Oil Wrestling Festival (2010)
9. Geleneksel Tören Keşkeği / Ceremonial Keşkek Tradition (2011)
10. Mesir Macunu Festivali / Mesir Macunu Festival (2012)
11. Türk Kahvesi ve Geleneği / Turkish coffee culture and tradition (2013)
12. Ebru: Kâğıt Süsleme Sanatı / Ebru: Turkish Art of Marbling (2014)
13. Geleneksel Çini Ustalığı / Traditional Craftsmanship of Çini-Making (2016)
14. İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka / Flatbread Making and Sharing Culture: Lavash, Katırma, Jupka, Yufka (2016)

Kaynak: <http://aregem.kulturturizm.gov.tr>, Erişim Tarihi: 23.01.2017.

Meddahlık; halkın sempatisini kazanmış, halkı eğlendirip güldürmeyi amaçlayan, kısmen dini bilgiler sunarken, destanları ve inanışları da (Durmaz, 2017: 5) dile getiren, mizahi duyguları ön plana çıkararak anlatıcılığı da oyunun içerisine alan kişilerin sergiledikleri gösterilerdir (Sekmen, 2010: 30).

Mevlevi Sema Törenleri; yaklaşık olarak 800 yıldır süregelen Mevlevi geleneğinin sürdürülmesi, muhafaza edilmesi amacıyla her yıl ve düzenli olarak 07-17 Aralık tarihleri arasında Konya ilinde düzenlenmektedir (Şad ve Şahin, 2016: 247).

Aşıklık Geleneği/Aşıklık; “Ozanlık Geleneği” olarak bilinen kavram yerini 16. yüzyıldan sonra “Aşıklık Geleneği”ne bırakmıştır (Özdemir, 2001: 131) ve aynı dili konuşan, tarihi yaşayan, coğrafyayı ve kültürü paylaşan toplumların Türk cumhuriyetlerinde ve topluluklarında ortak değerleri ve mirası olarak yerini almıştır (Artun, 2016: 1).

Karagöz; Evliya Çelebi’ ye göre İstanbul ve Bursa merkezli oldukları öne sürülen Karagöz ve Hacivat, Anadolu Selçukluları zamanında yaşamış ve ikilinin zaman zaman birbirleriyle olan tatlı çekişmeleri gölge oyununa konu olmuştur (Aça ve Aça, 2009: 3).

Nevruz “Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Özbekistan ve Pakistan ile ortak dosya”; toplum yaşamında, yeniden dirilme, coşku, heyecan ve uyanma hali (Şengül, 2008: 61) gibi terimlerle adlandırılan kavram, gelenek ve göreneklerin sürdürülmesi, örf ve adetlerin kökleştirilmesini sağlaması açısından mevsimlik törenlerden birisi haline gelmiştir (Artun, 1999: 1).

Geleneksel Sohbet Toplantıları, “Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer”; Türkiye’nin değişik coğrafyalarında, bölgenin kendine has özelliklerini barındıran (Atlı, 2015: 6),

katılımcıların bir araya gelerek, günlük hayattan konuşmalarını içeren, katılımcıları eğlendirirken aynı zamanda da eğitmeyi amaçlayan toplantılardır (aregem.kulturturizm.gov.tr).

Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah; sözlük anlamı itibariyle “Ali’ye mensup” anlamında kullanılan (Akkoç, 2007: 5) Alevilik kelimesi çok fazla yazılı kaynakta yer almamasına rağmen (Tuğcu, 2003: 466) Aleviliği canlı tutmak için birçok sözlü geleneğin devam ettirilmesi anlamında kullanılmaktadır (Yavuz, 1998).

Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali; güreş sözcüğü sözlük anlamı bakımından “Kür: Er, Yiğit, Kabadayı”, “Eş: Eşleşme, Arkadaş”, “Mek: Dalaşmak, Boğuşmak” ifadeleri anlamına gelmektedir (Akkurt, 2008: 5). Türklerin ata sporu olarak bilinen güreş sporunun (Altınölçek, 2010: 321) çok eski zamanlara kadar dayandığı günümüzde arkeoloji, mitoloji vb. çalışmalarla kanıtlanmaktadır (Uzun vd., 2004: 1054).

Geleneksel Tören Keşkeği; düğün, cenaze, bayram, mevlit, hacca gitme ya da askere uğurlama gibi anlarda yerel halkın bir araya gelerek imece (iş paylaşımı) usulüyle çalışmasıyla oluşturulan durumu ifade etmektedir (aregem.kulturturizm.gov.tr).

Mesir Macunu Festivali; Kanuni Sultan Süleyman’ın annesi Hafsa Sultan’ın nedeni belirlenemeyen bir rahatsızlık sebebiyle Manisa’da rahatsızlanması sonucu Sultan Cami Medresesi’nin başhekimi Merkez Efendi 41 çeşit bitki ve baharatı karıştırıp bir macun yapmıştır. Hafsa Sultan’ın bu macun ile iyileştirilmesinin ardından her sene rutin olarak Nevruz haftasında şifa kaynağı olması sebebiyle mesir macunu halka dağıtılmaktadır (aregem.kulturturizm.gov.tr).

Türk Kahvesi ve Geleneği; 16. yüzyılda Mısır’dan Osmanlı topraklarına giren Türk kahvesi günden bu yana Türk toplumunda yaygın bir kullanıma dönüşmüştür (Başarır, 2005: 1; Ayalp, 2008: 1). Türk toplumu için sohbetlere ayrı bir tat katan, eşlik eden Türk kahvesi, eş, dost, akraba ilişkilerinde sohbetlerin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Ulusoy, 2011: 161).

Ebru: Kâğıt Süsleme Sanatı; suyun üzerinde yüzen, hareket eden boyalara farklı şekiller ve desenler verilmesiyle oluşturulan resim tekniğine Ebru denir (Keskin, 2007: 12; Yeşilkaya vd., 2010: 82; Pehlivan, 2014: 294). Ebru kıvamı artırılan, güneşten etkilenmeyen doğal boyaların kullanıldığı bir kağıt bezeme sanatıdır (Sakin, 2012: 430).

Geleneksel Çini Ustalığı; çini kelimesi, diğer bir ifadeyle “fağfuri” Arapça bir kelime olarak kullanılan “fağfur”dan türetilmiştir ve Çin İmparatoru anlamına gelmektedir (Birben, 2011). Çini sanatı ise; yapıların, binaların iç ve dış kısımlarında, bir çeşit kaplama malzemesi olarak kullanılan, farklı yapı ve desenlerde geometrik şekillerle oluşturulan, pişmiş toprak ürünü olarak ifade edilmektedir (Bayazit ve Işık, 2012: 893). Günümüzde ise çini örneklerine daha çok tabak, vazo, tablo gibi süs eşyalarında rastlanmaktadır.

İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katurma, Jupka, Yufka; geleneksel tüketim ürünlerinin başında gelen yufka ekmeği sadece Türkiye’de değil, Azerbaycan, İran, Kazakistan ve Kırgızistan gibi ülkelerde de kadınların bir araya gelerek yaptıkları ve paylaştıkları bir gelenek haline dönüşmüştür (aregem.kulturturizm.gov.tr).

SOKÜM ile ilgili alan yazın incelendiğinde çalışmaların son yıllarda yoğunlaştığı görülmektedir. Yabancı yayınların daha çok SOKÜM’ün korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar olduğu belirlenmiştir (Blake, 2001: 2; Bouchenaki, 2003; Kim, 2008: 12; Lenzerini, 2011: 101; Bakar vd., 2013: 2; Naguib, 2013: 2178; Smeets ve Deacon, 2016: 22). Yerli yazın ise daha çok SOKÜM kavramının kavramsal analizi (Oğuz, 2013: 5; Anmaç, 2013: 1), ders kitaplarında yer alma durumları (Pehlivan, 2015: 3), SOKÜM unsurlarının korunarak sürdürülebilirliğinin sağlanması (Arıkan, 2006; Kolaç, 2009; Oğuz, 2009: 6; Aksungur, 2010; Ögüt, 2010; Şimşek, 2013: 225), SOKÜM unsurlarının genişletilmesi ve UNESCO envanterine alınmasına yönelik öneriler içeren çalışmalar (Kurtar ve Somuncu, 2013: 35; Basat, 2013: 61; Çiçekoğlu, 2014; Davulcu, 2015: 48; Atlı, 2015: 7) üzerinde yoğunlaşmaktadır. Diğer yandan SOKÜM unsurlarını turizm açısından ele alan çalışmaların da son yıllarda yoğunlaştığı belirlenmiştir (Türker ve Çelik, 2012: 86; Ar, 2015; Ar ve Uğuz, 2015: 1406; Çevik ve Saçılık, 2016: 331).

Blake (2001:2), çalışmasında SOKÜM’ün daha etkin korunmasında ortak uygulanabilecek bir model önerisi geliştirmiştir. Bouchenaki (2003), somut ve somut olmayan kültürel miras unsurları arasındaki birliktelik ve dayanışmanın önemini vurgulamıştır. Bu kapsamda söz konusu mirasların korunmasında UNESCO’nun oynadığı önemli rolü açıklamıştır. Arıkan (2006), küreselleşme ve milli kimlik açısından SOKÜM’ün korunması gerekliliğine vurgu yapmış bu kapsamda öncelikle kültürel varlıkların tespit edilmesi gerektiğini sonra da korunmasının sürdürülebilirliğinin sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Kim (2008: 12), Kore Cumhuriyeti ve Japonya’nın SOKÜM’ü korumak amacıyla geliştirdiği politikalarla UNESCO’nun kültür politikalarını karşılaştırarak aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymuştur.

Kolaç (2009), kültürlerin somut olmayan alanına; dilleri dinleri gelenekler, görenekler, töreler, anonim halk edebiyatının sözlü ürünleri, seyirlik oyunlar, ritüeller, mitler vd. girdiğini bu nedenle küreselleşme sürecinde SOKÜM’ün korunması için özellikle dile sahip çıkılması gerektiğini belirtmiştir. Oğuz (2009: 6), Türkiye’de SOKÜM ürünlerinin birçoğunun örgün ve yaygın eğitim alanına, kent yaşamına ve medyaya taşınmadığını, bunun sonucu kültürel mirasın birçok önemli unsurunun yok olduğunu yerini ise kitle kültürünün ürettiği örneklerin aldığını belirtmiştir.

Aksungur (2010), kent kültürünün oluşmasında ve canlandırılmasında SOKÜM unsurlarının etkili olduğunu belirlemiştir. Ögüt (2010), SOKÜM'ün korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında hangi yaklaşımların benimsenmesi gerektiğini ve uygulanabilir olduğunu incelemiştir. Bu kapsamda SOKÜM unsurları içerisinde önemli bir yere sahip olan çocuk oyunlarının korunması ve yaşatılması gerektiğini belirtmektedir. Lenzerini (2011: 101) insanlığın yaşayan kültürü, SOKÜM isimli çalışmasında SOKÜM'ün korunması için alınması gereken önlemleri belirtmiş ve her şeyden önce bunun insan haklarının doğal bir gereği olduğunu belirtmiştir.

Türker ve Çelik (2012: 86), SOKÜM unsurlarının turistik ürün olarak mevcut kullanımı ve geliştirilebilecek alternatif ürünler üzerinde durulan çalışmada SOKÜM unsurlarının turistik ürün olarak değerlendirilmesine ilişkin örnek çözüm önerileri sunulmuştur.

Şimşek (2013: 225), SOKÜM'ün üretilmesinde, korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında toplulukların ana aktörlerinden kadının, rolü ve katkısına ilişkin uluslararası platformlarda gerçekleştirilen önemli çalışmaları incelemiştir. Bu kapsamda SOKÜM unsurlarının korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında kadınların önemli rolü olduğunu belirtmiştir. Bakar vd. (2013: 2) SOKÜM'ün tarihi ve önemini ele aldıktan sonra SOKÜM unsurlarının evrensel anlayış ve uygulamalara dahil olarak nasıl daha etkin korunur hale geldiğini açıklamıştır.

Kurtar ve Somuncu (2013: 35), kentsel kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği: Ankara Hamamönü Örneği isimli çalışmasında yapılan kentsel mirası koruma çalışmalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Basat (2013: 61), somut ve somut olmayan kültürel mirası birlikte korumak isimli çalışmasında maddi kültürün tek başına cansız bir nesneye dönüşeceği SOKÜM'ün ise kendisini oluşturan bağlamlardan ayrı korunduğunda dinamik yapısını kaybedeceğini belirtmiştir.

Naguib (2013: 2178), uluslararası göçebelerin ve diasporaların ülkenin SOKÜM unsurlarını benimsemesinde müzelerin rolünü incelediği çalışmada SOKÜM unsurlarının kayıt altına alınması, belgelenmesi, korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ile müzelerin SOKÜM unsurlarının uluslararası göçebeler ile diasporalar tarafından benimsenmesinde etkin rol oynayacağını belirtmiştir.

Oğuz (2013: 5), SOKÜM kavramını terim olarak değerlendirmiş, halk bilimi teriminin yerine SOKÜM terimini kullanmanın doğru olmadığını belirtmiştir. Yapılan incelemeler sonucu folklor, popüler ve geleneksel kültür, maddi olmayan miras gibi kavramları kapsayan SOKÜM kavramının en uygun terim olduğu ifade edilmiştir. Anmaç (2013: 1), uluslararası

alandı ve Türkiye’de kültür politikası kapsamında, SÖKÜM olarak kabul edilen alanların neleri kapsadığı ve bu alanların korunması için yapılanları incelemiştir.

Çiçekoğlu (2014), SOKÜM taşıyıcıları olarak el sanatları ustalarını incelediği çalışmasında Türk el sanatlarının genel özellikleri ile Rize el sanatlarını geçmişten günümüze ele almıştır. Çalışma sonucunda el sanatlarına olan ilginin azaldığı ve kültürel aktarımın önemli aracı olan usta-çırak ilişkisinin bitme noktasına geldiği belirlenmiştir. Davulcu (2015: 48) Ahlat yöresi taş ustalığı geleneğini SOKÜM perspektifi doğrultusunda analiz ederek Yaşayan İnsan Hazinesi Tahsin Kalender’in bu sanata olan katkılarını ortaya koymaya çalıştığı çalışma sonucunda bu geleneğin UNESCO SOKÜM Sözleşmesi kapsamında koruma altına alınmasının geleneğin korunmasına katkı sağlayacağını belirlemiştir. Atlı (2015: 7), SOKÜM unsuru olarak Balıkesir Pamukçu Erfene Sohbet Toplantılarını incelemiştir. Bu kapsamda toplantıların yeleri ve yönetim yapısı, katılım şartları, kuralları, mekanı, oturma düzeni, zamanı, toplantı çeşitleri, giyim-kuşam adabı, sofra adabı hakkında detaylı bilgiler verilmiştir.

Pehlivan (2015: 3) ortaokul açık ğretim ve örgün eğitim kapsamındaki sosyal bilgiler ders kitaplarının içerisinde SÖKÜM unsurlarına yer verilme düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda ortaokul sosyal bilgiler ğretim programlarında SÖKÜM’un beş ögesine yer verildiğini ve açık ğretim ders kitaplarında ise SÖKÜM’un dört ögesine yer verildiğini tespit edilmiştir. Yılmaz (2015: 6), Türk dünyası kapsamında SOKÜM envanterine girmiş olan kültürel miras unsurlarını ülkeler bazında sınıflandırarak açıklamıştır. Bu kapsamda Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye, Türkmenistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden UNESCO SOKÜM envanterine kayıtlı olan unsurlara ilişkin detaylı bilgiler verilmiştir.

Ar (2015) SOKÜM’un korunmasında turist rehberlerinin rolü isimli çalışmasında SOKÜM kavramına detaylı olarak değindikten sonra kültürel mirasın korunmasında turist rehberlerinin önemli paya sahip olduğunu vurgulamıştır. Ar ve Uğuz (2015: 1406)’un SOKÜM’un korunmasında turist rehberlerinin rollerine yönelik turistlerin algılarını belirledikleri çalışma sonucunda rehberlerin turistleri SOKÜM’e at değerleri koruyucu tutumlar sergilemeye sevk ettiğini belirtmiştir. Çevik ve Saçılık (2016: 331)’nın SOKÜM unsurlarının yenilikçi turizm ürünlerine dönüştürülmesi ile ilgili çalışmasında; turizm işletmelerinin yenilikçi rnlerinde SOKÜM varlıklarına yer vermesinin, işletmelerin yenilikçi temelinde çeşitli kazanımlar sağlamasının yanı sıra somut olmayan kültürel varlıklar konusunda farkındalık oluşmasına da katkı sağlayacağı tespit edilmiştir.

Çelepi (2016: 15), niversite gençliğinin SOKÜM değerleri ile ilgili farkındalıklarını ve bağlılıklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada niversite gençliğinin bu

değerleri yeteri kadar tanımadığını bunun için aile, eğitim kurumları ve devlete büyük işler düştüğünü ortaya koymuştur.

Smeets ve Deacon (2016: 22), kültürel mirasın korunması için UNESCO sözleşmesine göre aday dosyaları incelemiştir. Bu kapsamda somut olmayan kültürel miras sözleşmesinin tarihsel gelişimi ele alınmış belirlenen kriterlerin somut olmayan kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinde çok önemli bir paya sahip olduğu belirtilmiştir.

2. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırmanın amacı ülke tanıtımında ve turistik çekicilik yaratmada etkin bir araç olarak kullanılabilecek SOKÜM unsurlarına dikkat çekmek ve SOKÜM unsurlarının İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde ne ölçüde tanıtıldığını belirlemektir. Son yıllarda artan sanal ortamlardaki tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet siteleri devletin resmi kurumları olmaları nedeniyle önemli yer tutan internet siteleridir. Ancak bu siteler incelendiğinde şehir ile ilgili güncel, tam ve doğru bilgilere her zaman ulaşılamamaktadır. Bu noktadan hareketle hem ülkenin hem de bazen doğrudan doğruya şehrin SÖKÜM unsurlarına ilişkin bilgilerin İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde ne ölçüde yer aldığı ve tanıtıma ne ölçüde katkı sağladığı incelenmiştir. Bu nedenle araştırmada bir yandan Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Miras Ürünlerinin İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde İçerik Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi diğer yandan bu önemli unsurların tanıtımına katkı sağlanması amacıyla tanıtılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. SOKÜM unsurları İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde yer alıyor mu?

2. SOKÜM unsurlarından hangileri İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde yer almaktadır?

3. İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde yer alan SOKÜM unsurlarına ilişkin bir bilgilendirme mevcut mu?

Araştırma kapsamında detaylı bilgi elde etmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tercih edilmiştir. İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet siteleri detaylı olarak araştırılmış ve SOKÜM unsurlarına yer verilip verilmediği incelenmiştir. Bu doğrultuda öncelikle 14 SOKÜM unsurunun ve 81 ilin isimlerinin yer aldığı bir tablo oluşturulmuş ve 12.05.2017-23.05.2017 tarihleri arasında 81 İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesi detaylı olarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda internet sitesinde var olduğu tespit edilen SOKÜM unsuru tabloda (✓) işareti ile belirtilmiş, var olmayan unsur ise (X) işareti ile belirtilmiştir. Daha sonra bu unsurların hangi başlık altında yer aldığına ve unsura ilişkin bilgi verilip verilmediğine

Osmaniye	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Rize	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Sakarya	√	√	X	√	X	X	X	√	X	X	X	X	X	X	4
Samsun	X	X	X	X	X	X	X	√	X	X	X	X	X	X	1
Siirt	X	X	√	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1
Sinop	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Sivas	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Şanlıurfa	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Şırnak	X	X	X	X	√	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1
Tekirdağ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Tokat	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Trabzon	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Tunceli	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Uşak	X	X	√	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1
Van	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Yalova	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Yozgat	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
Zonguldak	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
TOPLAM	4	5	12	6	16	6	4	12	3	2	1	2	4	2	

İncelenen 77 İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesinden 33'ünde (%46,7) SOKÜM unsurlarına ilişkin bilgi olduğu, 44 ilde (%53,3) herhangi bir bilgi bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmaya dahil edilen İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinden sadece Antalya'nın SÖKÜM unsurlarının tamamına yer verdiği belirlenmiştir. Antalya'dan sonra 5 unsura yer veren Bursa ve 4 unsura yer veren Sakarya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü gelmektedir. 77 ilden 8'inin (%10,38) 3 unsura, 6'sının (%7,79) 2 unsura, 19'unun (%24,67) ise sadece 1 unsura yer verdiği belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle İl Kültür Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde Söküm unsurlarına yeterince yer verilmediği ve hem kültürel mirasın hem de şehrin tanıtımının eksik kaldığı söylenebilir.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin internet sitelerinde SÖKÜM unsurlarına ilişkin değerlendirme yapıldığında, "Nevruz"un (%20,7) en fazla yer verilen unsur olduğu belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla "Aşıklık Geleneği" (%15,5) ve "Yağlı Güreş" (%15,5) gibi SÖKÜM unsurlarının İl Kültür Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde en fazla yer alan unsurlar olduğu belirlenmiştir. SOKÜM unsurlarının İl Kültür Turizm Müdürlüğü internet sitelerinde yer alma sıklıkları ve yüzdeleri ile ilgili bulgular aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Meddahlık (2008); Antalya, Bursa, Gaziantep ve Sakarya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere toplam 4 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye'deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %5,1'inin "Meddahlık" geleneğine internet sitesinde yer verdiği belirlenmiştir. Geçmişte meddahlar sanatlarını saray ve köşklere, sünnet düğünlerinde ve kahvehanelerde icra ederlerken günümüzde özellikle Ramazan ayında ve dini bayramlarda, televizyon programlarında ve çeşitli sahnelerde sergilemektedirler. Türkiye'de doğrudan

meddahlıkla ilgili kültürel faaliyet, etkinlik ve sanatsal çalışmaların sayısının az olduğu (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>) da göz önüne alındığında “Meddahlık” geleneğinin yeterince ele alınmadığı ve turizmde bir tanıtma unsuru olarak kullanılmadığı söylenebilir.

Mevlevi Sema Törenleri (2008); Antalya, Elazığ, Gaziantep, Konya ve Sakarya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 5 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye'deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %6,4'ünün “Mevlevi Sema Törenleri”ne internet sitesinde yer verdiği belirlenmiştir. Mevlana; Türk kültürüne olan etkisi, yaşayış tarzı, hayat felsefesi ve dünya görüşü ile tüm dünyaya mal olmuş önemli şahsiyetlerden biridir. Konya'da 7, İstanbul'da 5 ve Edirne'den Gaziantep'e kadar 23 farklı ilde toplam 35 Mevlevihane bulunmasına rağmen (<http://www.konya.bel.tr>) sadece 5 ilin internet sitesinde “Mevlevi Sema Törenleri”nin yer alması dikkat çekicidir. Mevlana sadece Türkiye'de değil dünya genelinde bu kadar değerliken, Türk kültürüne ait bir miras olmasına ve hayatının çoğunu Konya'da geçirmesine rağmen yeterince tanıtılmamakta ve turistik bir çekicilik olarak kullanılmamaktadır. Böylelikle de özellikle kültür ve inanç turizminden elde edilebilecek önemli bir pay da kaybedilmektedir.

Aşıklık Geleneği (2009); SOKÜM unsurları içerisinde %15,5'lik oranıyla en sık yer verilen 2. unsurdur. “Aşıklık Geleneği” Antalya, Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ardahan, Bursa, Erzurum, İzmir, Konya, Nevşehir, Siirt ve Uşak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 12 ilin internet sitesinde yer almıştır. Bu durum aşıklık geleneğinin günümüzde pek çok ilde hala yaşatılıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Diğer yandan, SOKÜM unsurları içerisinde en çok yer verilen 2. unsur olmasına rağmen aşıklık geleneğinin Anadolu'nun tamamında ve bugün hala canlı olarak özellikle Orta ile Doğu Anadolu'da sürdürüldüğü (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>) göz önüne alındığında bu oranın oldukça düşük olduğu söylenebilir. Bu noktadan hareketle aşıklık geleneğinin turistik tanıtımda etkin bir araç olarak kullanılmadığı söylenebilir.

Karagöz (2009); Antalya, Bursa, Elazığ, Gaziantep, Kırklareli ve Sakarya illerinin İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri olmak üzere 6 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye'deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %7,7'si “Karagöz”e internet sitesinde yer verdiği belirlenmiştir. Karagöz oyunu günümüzde özellikle ramazan aylarında çeşitli illerde yapılan gösterilerle canlılığını korumaktadır. Diğer yandan İstanbul, Ankara, Eskişehir, İzmir, Adana Gaziantep olmak üzere pek çok ilde çeşitli festivaller ve paneller düzenlenmektedir (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>). Ancak karagöz unsuruna sadece 6 ilin internet sitesinde yer verilmiş olması bu unsurun yeterince aktif tanıtılmadığını ve turistik bir çekicilik unsuru olarak kullanılmadığını göstermektedir.

Nevruz (Azerbaycan, Hindistan, İnan, Kırgızistan, Özbekistan ve Pakistan ile ortak dosya, 2009); SÖKÜM unsurları içerisinde %20,7'lik oranıyla en sık yer verilen unsurdur. Afyonkarahisar, Antalya, Aydın, Batman, Bingöl, Çorum, Eskişehir, Isparta, İzmir, Karaman, Kırıkkale, Kırklareli, Konya, Kütahya, Muş ve Şırnak Sakarya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 16 ilin internet sitesinde “Nevruz”un yer aldığı belirlenmiştir. SÖKÜM unsurları içerisinde en çok yer verilen kültürel miras olmasına rağmen sadece Anadolu değil tüm dünya kültürlerinde baharın uyanışını simgeleyen ve kutlanan bu geleneğin Türkiye’deki İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri tarafından yeterince ele alınıp tanıtılmadığı söylenebilir. Diğer yandan, Nevruz geleneği Orta Asya’daki Türk topluluklarından Azeri, Kazak, Kırgız, Türkmen, Özbek, Tatar, Uygur Türkleri, Anadolu Türkleri ve Balkan Türklerine kadar günümüzde canlı olarak yaşatılmaktadır (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>). Bu noktada, Özellikle Türkiye Cumhuriyetlerinden gelecek turistleri çekmek için kullanılacak kültürel mirasın yeterince değerlendirilmediği söylenebilir.

Geleneksel Sohbet Toplantıları (2010); Adıyaman, Afyonkarahisar, Antalya, Balıkesir, Bolu ve Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 6 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye’deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %7,7’sinin internet sitesinde “Geleneksel Sohbet Toplantıları”na yer verildiği belirlenmiştir. Geleneksel sohbet toplantıları, özellikle Yaren Sohbeti adı altında Çankırı ilinde, Yaren Teşkilatı adıyla Kütahya ili Simav ilçesinde, Sıra Gecesi adı altında Şanlıurfa’da, Kürsübaşı Sohbeti adı altında Elazığ’da, Barana Sohbetleri adıyla Balıkesir Dursunbey ilçesinde yaşatılmakta ve Türkiye çapında tanınmaktadır. Ayrıca Afyon, Ankara, Antalya, Ardahan, Bursa, Diyarbakır Erzincan, Isparta, Karabük, Kırşehir, Konya, Kütahya, Manisa, Niğde, Van ve Yozgat’ta da geleneksel sohbet toplantılarının var olduğu tespit edilmiştir (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>). Geleneksel sohbet toplantıları gibi bu kadar yaygın bir kültürel mirasın sadece 6 ilin internet sitesinde bulunmasının yetersiz olduğu ve turistik tanıtıma yeterince katkıda bulunmadığı söylenebilir.

Alevi-Bektaşî Ritüeli (2010); Antalya, Çorum, Isparta ve Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 4 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye’deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %5,1’inin internet sitesinde “Alevi-Bektaşî Ritüeli”nin yer aldığı belirlenmiştir. Semahın, Türkiye coğrafyasının genelinde canlı bir biçimde yaşatılıyor (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>) olmasına rağmen; sadece 4 ilin internet sitesinde bulunması bu unsurun bir kültür değil de inanış olarak algılanıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Diğer yandan farklı bir kültürel anlayışı yakından tanımak ve yaşayış biçimini deneyimlemek isteyen turistler için önemli bir çekicilik unsuru yaratabilecek olan Alevi-Bektaşî Ritüelinin tanıtımının yetersiz kaldığı söylenebilir.

Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010); Ankara, Antalya, Balıkesir, Bolu, Edirne, Karabük, Kırklareli, Kütahya, Malatya, Manisa, Sakarya ve Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 12 ilin internet sitesinde yer almıştır. “Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali”, “Nevruz” unsurundan sonra “Aşıklık Geleneği” ile beraber Türkiye’deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin internet sitelerinden %15,5 oranıyla en sık yer verilen 2. unsurdur. Bu durum pek çok ilde Yağlı Güreş kültürünün hala yaşatılıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bununla beraber Türkiye genelinde hem spor müsabakaları hem de festivaller aracılığı ile pek çok ilde yaşatılan bu kültürün tanıtımına ilişkin çalışmaların yetersiz kaldığı söylenebilir.

Geleneksel Tören Keşkeği (2011); Antalya, Balıkesir ve Çankırı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 3 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye’deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %3,8’inin internet sitesinde “Geleneksel Tören Keşkeği”ne yer verildiği belirlenmiştir. Pek çok ilde yapılan ve ikram edilen bir yemek olmasına rağmen sadece 3 ilin internet sitesinde “Geleneksel Tören Keşkeği”ne yer verilmesinin nedeni bu unsurun yeme-içme gibi gündelik yaşamın bir parçası olarak algılanmasından ve kültürel bir değer olarak algılanmamasından kaynaklanıyor olabilir. Oysa Tören Keşkeği Geleneği, törene ilişkin kural ve ritüellerin geleneğe uygun ve düzenli olarak işletildiği Yozgat, Çorum, Çankırı, Amasya, Sinop, Adana, Erzincan, Tokat, Tekirdağ, Aydın, Muş, Muğla, Uşak, Sivas, Kırşehir, İzmir, Uşak, Antalya, Afyonkarahisar, Kastamonu gibi illerde görülmekle birlikte Türkiye genelinde yaygın olarak uygulanmaktadır (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>).

Mesir Macunu Festivali (2012); Antalya ve Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 2 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye’deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %2,5’inin internet sitesinde “Mesir Macunu Festivali”ne yer verildiği belirlenmiştir. Bu durum mesir macununun kültürel bir değer olarak algılanmamasından ve daha çok Manisa’ya özgü olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ancak mesir macununa ilişkin bilgilendirmenin diğer illerin İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri sitesinde yer almaması bu unsurun yeterince tanıtılamamasına neden olmaktadır.

Türk Kahvesi ve Geleneği (2013); sadece Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesinde yer almıştır. Türkiye’deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %1,2’sinin internet sitesinde “Türk Kahvesi Geleneği”ne yer verildiği ve SÖKÜM unsurları içerisinde en az ele alınan unsur olduğu belirlenmiştir. Bu durum Türk Kahvesinin gündelik yaşamın bir parçası olarak algılanmasından ve aslında bir ritüel ya da kültürel miras olarak algılanmamasından kaynaklanıyor olabilir. Türk kahvesi ve geleneğinin İlk Kültür ve Turizm Müdürlükleri sitesinde yeterince yer almaması hem bu unsurun yeterince tanıtılamamasına hem de gastronomi turizmi açısından yaratılacak potansiyel talebin yeterince değerlendirilememesine neden olmaktadır.

Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı (2014); Antalya ve Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 2 internet sitesinde yer almıştır. Türkiye'deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %2,5'inin internet sitesinde "Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı"na yer verildiği belirlenmiştir. İlk Ebru formlarının Orta Asya'da görülmüş İran aracılığıyla Anadolu'ya yayılmış (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>) olmasına rağmen, Ebru sanatına ilişkin bilgilerin İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde yeterince yer almamasının bu kültürel mirasın yeterince tanıtılmamasına neden olduğu söylenebilir.

Geleneksel Çini Ustalığı (2016); Antalya, Bursa, Edirne ve Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere toplamda 4 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye'deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %5,1'inin internet sitesinde "Geleneksel Çini Ustalığı"na yer verildiği belirlenmiştir. Çini sanatı, Kütahya, İznik ve Çanakkale için kent kimliğinin önemli bir parçasıdır. Antalya, Konya, Kayseri, Sivas ve İstanbul gibi büyük şehirlerdeki simgesel yapılara karakterini vermesi bakımından da kent imgesinin özel bir parçasıdır (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>). Buna rağmen İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitelerinde yer almamış ve yeterince tanıtılmamıştır.

İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka (2016); Antalya, Bolu ve Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere 3 ilin internet sitesinde yer almıştır. Türkiye'deki İl Kültür Turizm Müdürlüklerinin %2,5'inin internet sitesinde "İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufkaya"ya yer verildiği belirlenmiştir. İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma kültürü Ankara, Gaziantep, Şanlıurfa gibi iller başta olmak üzere Türkiye'de birçok ilde yaşatılan bir kültürel miras (<http://aregem.kulturturizm.gov.tr>) olmasına rağmen İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitelerinde yeterince yer almamıştır.

4. Sonuç ve Öneriler

UNESCO tarafından insanlığın ortak kültür mirası olarak belirlenen, dünya genelinde büyük bir çoğunluk tarafından tanınan ve kabul edilen SOKÜM unsurları ülkenin tanıtımına yaptığı katkı ile önemli bir turistik çekicilik oluşturmaktadır. SOKÜM envanteri tüm dünyada ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından tanınmaktadır. Envanter listesine eklenecek yeni kültürel değerler bir yandan kültürel mirasın sürdürülebilirliğine katkı sağlarken diğer yandan turistik çekicilik oluşturmaktadır. Türkiye'de varlığını koruyan, gelenek haline gelmiş değerlerin yaşatılması amacıyla UNESCO'ya kayıtlı 14 adet SOKÜM unsuru mevcuttur. Türkiye'deki kültürel değerlerin varlığının sadece bu kadarla sınırlı olmaması ve soyut değerlerin geniş ölçüde incelenmesi nedeniyle UNESCO envanter listesine yeni değerlerin alınması hususunda çalışmalar devam etmektedir.

İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet siteleri ise resmi kurumlar olmaları ve internette yaşanan bilgi kirliliği nedeniyle güvenilir bilgi kaynakları olarak algılanmaları nedeniyle SOKÜM unsurlarına ilişkin doğru bilgi alınabilecek kaynaklar olarak düşünülmüş ve incelemeye alınmıştır. Çalışmada temel olarak SOKÜM unsurlarına ilişkin bilgi vermek ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin SOKÜM unsurlarını tanıtmada ve bu yolla turist çekmede üstelendikleri sorumluluğu belirlemek amaçlanmıştır. İçerik analizi yöntemiyle yapılan çalışmada 81 ilin internet siteleri değerlendirilmiş, 4 adet ilin siteleri yapım aşamasında olmasından dolayı değerlendirmeye alınamamıştır. Çalışma sonucunda SOKÜM unsurlarının İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde yeteri kadar yer almadığı görülmüştür. İllerin tek tek incelenen internet siteleri neticesinde sadece Antalya'da SOKÜM unsurlarının tam olarak ele alındığı, diğer illerin bazılarında SOKÜM başlığı altında farklı envanter listelerinin sunulduğu, genelinde de SOKÜM unsurlarına yer verilmediği tespit edilmiştir.

Sitelerin giriş sayfalarında yer alması gereken SOKÜM unsurlarının çoğu il sitelerinde yer almazken, bazı illerin sitelerinde kültürel değerler ya da kültürel etkinlikler adı altında kısmi olarak yer almıştır. SOKÜM unsurları ülkelerin sahip olduğu değerleri yansıtmakta, unutulmaya yüz tutmuş gelenekleri tekrardan geri kazanmayı amaçlamakta ve önemli bir turistik çekicilik unsuru olmaktadır. SOKÜM unsurları bir ülkenin aynı zamanda tanıtıcı rolünü üstlenmektedir. Bu yüzden, bu unsurlar internet sitelerinde kolay erişilebilecek bölümde, detaylı bilgiler içerecek şekilde hazırlanmalıdır. Bu doğrultuda İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri gerekli çalışmaları yapmalı, turistlerin gerekli bilgiyi en doğru ve en faydalı şekilde almalarını sağlamalıdır.

İl müdürlükleri Kültür ve Turizm Bakanlığının taşra teşkilatları olarak faaliyet gösterdikleri için bakanlık bünyesinde oluşturulacak bir veri bankasından il müdürlüklerinin internet siteleri beslenebilir. Bu kapsamda ülkenin doğru ve etkin tanıtılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından SOKÜM'ü tanıtan profesyonel veri ve internet sitesi hazırlatılabilir. Bu veriler değişik dillerde olabilir ve görseller ile desteklenebilir. İl müdürlüklerinin bu merkezi verileri ile görselleri kullanılarak internet sitelerinde SOKÜM unsurlarının tanıtımı kolaylaştırılabilir ve daha etkin hale getirilebilir.

Ayrıca bu araştırmanın bundan sonra yapılacak çalışmalara da ışık tutacağı düşünülmektedir. Zaman kısıtı ve Türkiye'deki il sayısının oldukça fazla olması nedeniyle araştırma sadece Türkiye'deki İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet siteleri ile sınırlı tutulmuştur. İlgili alan yazın ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır. Bundan sonraki çalışmalarda Kültür ve Turizm Bakanlığı internet sitesi veya "Home of Turkey" gibi diğer resmi internet siteleri araştırma kapsamına dahil edilerek çeşitli karşılaştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Aça, Mehmet, Aça, Mustafa. (2009). "Hacivat ile Karagöz'ü Belli Bir Döneme Tarihsel Kişilikler Olarak Konumlandırma Çabalarına Sinemadan Bir Örnek: "Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü? Filmi", *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 26, 9-20.
- Akkoç, Yunus. (2007). Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'de Alevilik, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Akkurt, Mehmet. (2008). Kahramanmaraş'ta Yapılan Geleneksel Güreşlerin Tarihsel Gelişimi ve Toplum Tarafından Algılanış Biçimleri, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Aksungur, Umur. (2010). "Kent Kültürünün Oluşmasında ve Canlandırılmasında Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları: Edirne Örneği", Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Altınöğçek, Semih. (2010). Güreş Karşılaşmalarında Müziğin Yeri ve Önemi. *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 1, 321-328.
- Anmaç, Gülçin. (2013). "Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Kuyumculuğun İstanbul Örneğinde İncelenmesi", Kadir Has Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ar, Hilmi ve Uğuz, Sabriye. (2015). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Turist Rehberlerinin Rollerine Yönelik Turistlerin Algıları Üzerine Bir Araştırma", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41), 1406-1418.
- Ar, Hilmi. (2015). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Turist rehberlerinin Rolü", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Arıkan, Metin. (2006). "Küreselleşme ve Milli Kimlik Açısından Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması", 7. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, 07 Haziran-01 Temmuz 2006, Gaziantep.
- Artun, Erman. (1999). Türk Halk Kültüründe Nevruz, Uluslararası Nevruz Sempozyumu, Karaganda, Kazakistan.
- Artun, Erman. (2016). Türk Dünyası Aşıklık Geleneğinin Geleceğe Taşınması, *Türkoloji Dergisi*, 1-13.
- Atlı, Sağıp. (2015). Somut Olmayan Kültürel Mirasa Bir Örnek: Balıkesir Pamukçu Erfene Sohbet Toplantıları, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (40), 7-25.
- Ayalp, Nur. (2008). "Geleneksel Türk Kahvesi İç Mekanlarının Çağdaş Yorumu", Sanatta Yeterlik Tezi, Hacettepe Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bakar, Aisyah Abu, Osman, Mariana Mohamed, Bachok, Syariah. (2011). "Intangible Cultural Heritage: Understanding and Manifestation", International Conference on Universal Design in Built Environment, 22-23 Kasım 2011, Kuala Lumpur, Malezya.
- Basat, Ezgi Metin. (2013). "Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirası Birlikte koruyabilmek", *Milli Folklor*, 25 (100), 61-71.
- Başarır, Selen. (2005). "A Comparative Study on Design of Turkish Coffee Brewing Machines For Self-Service: 'Telve', 'Kahve' and 'Gondol'", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Teknoloji Enstitüsü, İzmir.
- Bayazit, Murat ve Işık, İskender. (2012). Geçmişten Günümüze Çini Sanatı ve Kütahya Çiniciliği, *Journal of Life Sciences*, 1 (1), 891-898.
- Birben, A. (2011). Çin Porselen Sanatı, "Toprağın Ateşle Dansı", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Blake, Jane. (2001). "Introductiob to the Draft Preliminary Study on the Advisability of Developing a Standart-setting Insurment for the Protection of Intangible Cultural Heritage", International Round Table "Intangible Cultural Heritage"-Working Definitions, İtaly.
- Bouchenaki, Mounir. (2003). "The Interdependency of the Tangible and Intangible Cultural Heritage", ICOMOS 14th General Assembly and Scientific Syposium, 27-31 Ekim 2003, Zimbabwe.
- Çankaya, Esra. (2006). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzecilik Bağlamında Korunması, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çelepi, Mehmet Surur. (2016). "Somut Olmayan Kültürel Miras ve Üniversite Gençliği", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (3), 15-35.
- Çevik, Samet ve Saçılık, Melahat Yıldırım. (2016). "Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Yenilikçi Turizm Ürünlerine Dönüştürülmesi: Bir Örnek Olay İncelemesi", *International Journal of Social Science*, 47 (Summer 1), 331-341.
- Çiçekoğlu, Nihan. (2014). "Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcıları: Rize El Sanatı Ustaları Üzerine Bir İnceleme", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Davulcu, Mahmut. (2015). Ahlat Yöresi Taş Ustalığı Geleneğinin Somut Olmayan Kültürel Miras Açısından Önemi ve Yapı Ustası Tahsin Kalender, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 4 (7), 48-80.
- Doğan, Özlem. (1992). Kültür Efsanesi, Kültür Tartışmaları 12. Kitap, Kent Basımevi, İstanbul.

- Durmaz, Uğur. (2017). "Dünden Bugüne Meddahlık ve Modern Bir Meddah Örneği 'Herodot Cevdet'", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Keskin, Esra. (2007). "Ebru Sanatının İnsan Sağlığındaki Yeri ve Önemi", *Çorum Kültür Sanat, Bilim, Kültür, Sanat, Tarih ve Turizm Dergisi*, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, 8, 12-13.
- Kim, Yong-Goo. (2008). Kore Cumhuriyeti ve Japonya'nın Somut Olmayan Kültürel Hazine Politikası, *Milli Folklor Dergisi*, 78, 12-21.
- Kolaç, Emine. (2009). "Küreselleşme Sürecinde Somut Olmayan Kültürel Mirasımıza, Dilimize Sahip Çıkma Sorumluluğu", *Eğitim Dergisi*, 24 (2009), 1-5.
- Kolaç, Emine. (2009). Küreselleşme Sürecinde Somut Olmayan Kültürel Mirasımıza, Dilimize Sahip Çıkma Sorumluluğu, *Eğitim Dergisi*, 24, 1-5.
- Köşklük Kaya, Nezihat. (2013). "Mimarlık Disiplininin Halk Mimarisi ve Somut Olmayan Kültürel Miras Bağlamında Halkbilimi Disiplini ile İlişkisi", *Bilim ve Kültür Uluslararası Kültür Araştırmaları*, 1, 126-140.
- Kurtar, Ceyda ve Somuncu, Mehmet. (2013). "Kentsel Kültürel Mirasın Korunması ve Sürdürülebilirliği: Ankara Hamamönü", *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 35-47.
- Lenzerini, Federico. (2011). "Intangible Cultural Heritage: The Living Culture of Peoples", *The European Journal of International Law*, 22 (1), 101-120.
- Naguib, Saphinaz-Amal. (2013). "Museums, Diasporas and the Sustainability of Intangible Cultural Heritage", *Sustainability*, 5 (2013), 2178-2190.
- Oğuz, Öcal. (2003). Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) İhtisas Komitesi, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu.
- Oğuz, Öcal. (2009). "Somut Olmayan Kültürel Miras ve Kültürel İfade Çeşitliliği", *Milli Folklor*, 21 (82), 6-12.
- Oğuz, Öcal. (2013). "Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras", *Milli Folklor*, 25 (100), 5-13.
- Öğüt, Emine. (2010). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Aktarımına Bir Bakış: Geleneksel Çocuk Oyunlarının Yaşatılması İçin Öneriler", *Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Özdemir, Cafer. (2011). Aşıkların Dilinden Aşıklık Geleneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(4), 130-146.
- Pehlivan, Ayşegül. (2015). "Açık ve Örgün Eğitim Sosyal Bilgiler Ders Kitapları ve Öğretim Programlarında Somut Olmayan Kültürel Miras Öğelerini İncelenmesi", *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Pehlivan, Hakan. (2014). "Suyun Sanata Etkisi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (50), 294-301.
- Sakin, Neval Karakuş. (2012). "Kumlu Hatib Ebru Örnekleri", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32 (1), 213-235.
- Sekmen, Mustafa. (2010). Oyuncu Meddah ya da "Kendi ve Diğerleri" Mekanizması, *Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü, Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 30 (2), 27-45.
- Smeets, Rieks ve Deacon, Harriet. (2016). "The Examination of Nomination Files Under the UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage", *The Routledge Companion to Intangible Cultural Heritage* Routledge (ed. Michelle L. Stefano ve Peter Davis). İngiltere: Routledge.
- Şad, Berna ve Şahin, Seda. (2016). "Mevlana ve Turizmdeki Önemi", 15. Geleneksel Turizm Sempozyumu, 22 Nisan, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, ss.243-251.
- Şengül, Ahmet. (2008). Türk Kültüründe Nevruz ve Anadolu'da Nevruz Kutlamaları, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 26, 61-73.
- Şimşek, Gökçe. (2013). "Somut Olmayan Kültürel Mirası (SOKÜM) ve Kadın", *Mediterranean Journal of Humanities*, 3 (1), 225-236.
- Tuğcu, Hüseyin. (2003). Avrupa'da Alevi Dini Projesine Sosyolojik Bakış, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Girişinin Din Boyutu, Ankara.
- Türker, Ali ve Çelik, İsa. (2012). "Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Turistik Ürün Olarak Geliştirilmesine Yönelik Alternatif Öneriler", *Yenifikir*, 9 (Temmuz-Aralık), 86-98.
- Ulusoy, Kadir. (2011). "Türk Toplum Hayatında Yaşatılan Kahve ve Kahvehane Kültürü", *Milli Folklor*, 89, 159-169.
- Uzun, Mutlu, Hazar, Muhsin, Döşyılmaz, Enver ve Kaplan, Metin. (2004). Kahramanmaraş İlinde Yapılan Folklorik Güreşler ve Sosyal Hayata Etkileri, I. Kahramanmaraş Sempozyumu, 6-8 Mayıs, 1053-1063.
- Yavuz, M. Hakan. (1998). Anadolu Tasavvufunun Yetimleri: Aleviler, *Köprü Dergisi*, 62.
- Yeşilkaya, Liyaddin, Yavuz Çelik, Mustafa, Ersoy, Metin ve Şen, Adnan. (2010). "Ebru Sanatının Mermer Yüzeyine Uygulanabilirliğinin İncelenmesi", *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yapı Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 6 (2), 82-90.
- Yılmaz, Murat. (2015). "Türk Dünyası Somut Olmayan Kültürel Mirasları Envanter Çalışması". Ankara: SFN Televizyon Tanıtım Tasarım.

İnternet Kaynakları

- <http://aregem.kulturturizm.gov.tr>, Erişim tarihi: 10.09.2017.
- <http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/12186/001502919006.pdf?sequence=1>, Erişim Tarihi: 13.03.2017.
- <http://www.konya.bel.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1508>, Erişim Tarihi: 18.10.2017
- http://turkoloji.cu.edu.tr/HALK%20EDEBIYATI/nutku_01.pdf, Erişim Tarihi: 10.07.2017.
- https://www.academia.edu/9698692/D%C3%9CNDEN_BUG%C3%9CNE_MEDDAHLIK_VE_MODERN_B%C4%B0R_MEDDAH_%C3%96RNE%C4%9E%C4%B0_HEREDOT_CEVDET_, Erişim Tarihi: 10.07.2017.
- <http://www.milliyet.com.tr/477-uluslararasi-manisa-mesir-macunu-manisa-yerelhaber-1922185/>, Erişim Tarihi: 21.10.2017.
- <http://www.adanakultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.05.2017.
- <http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.05.2017.
- <http://www.afyonkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.05.2017.
- <http://www.aksaraykulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.05.2017.
- <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.05.2017.
- <http://www.ankarakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 12.05.2017.
- <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.ardahankulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.aydinkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.balikesirkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.bartinkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.batmankulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.bayburtkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.bingolkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.05.2017.
- <http://www.bitliskulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.bolukulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.burdurkultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.bursakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.canakkalekulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.cankirikulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.corumkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.diyarbakirkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.duzceturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.edirnekulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.elazigkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.erzincankulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.erzurumkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.gaziantepkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.giresunkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.gumushanekulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.hakkarikulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.hataykulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.igdirkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2017.
- <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kahramanmaraskulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.karabukkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.karamankulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kastamonukulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kayserikulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kiliskulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kirikkalekulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kirklarelikulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kirsehirkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kocaelikulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.konyakultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <http://www.kutahyakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.

<http://www.malatyakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.manisakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.mardinkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.mersinkulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.muglakultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.muskultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.nevsehir.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.nigde.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.ordukulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.osmaniye.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.pamukkale.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.rize.kultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.sakaryakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.samsun.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.siirt.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.sinop.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.sirnak.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.sivaskulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2017.
<http://www.tekirdag.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.tokatturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.trabzon.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.tuncelik.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.urfakultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.usakkultur.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.vankulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.yalovakulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://www.yozgat.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.
<http://zonguldak.kulturturizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.05.2017.